

OPONENTNÍ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

autor: Bc. Eliška Marková

název: Víceúčelový dům v ulici 5. května v Jablonci nad Nisou

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Ivan Plicka, CSc.

datum: 09/2020

oponent: MgA. Jakub Chuchlík

Téma a motivace

Předmětem diplomové práce Elišky Markové je část rozsáhlého transformačního území v dolním centru Jablonce nad Nisou. Současný stav celé lokality je rozpačitým důsledkem asanace podél ulice 5. května. Záměr „Velkého bulváru“, realizovaný na počátku milénia, přinesl novou organizaci uličního profilu komunikace první třídy a množství nezastavěných proluk. Urbanisticky neukotvený prostor a řada chátrajících objektů mají podíl na sociální disharmonii celého prostředí. Novým impulsem pro tuto lokalitu se stal záměr výstavby terminálu veřejné dopravy. Ten je situován do prostoru chátrající bývalé tržnice v západní části území a uvolňuje tak stávající autobusové nádraží i přilehlé prostory na východě. Projekt terminálu je již ve fázi územního rozhodnutí a diskuze nad využitím uvolněného území je tedy velmi aktuální.

Eliška Marková předkládá ve své práci urbanistický návrh zástavby (zpracovaný v rámci diplomního semináře) a architektonický návrh jednoho z vybraných bloků (předmět diplomové práce). Navržená městská struktura má ambici jasně definovat novou část centra města a skrze intenzivní využití vybraného bloku přinést do těchto míst nový impuls. Z předložené dokumentace je patrné, že si je autorka vědoma širších souvislostí své práce.

Analýza a zadání

Analytická část nabízí průřez dílčími tématy a poměrně obecnou interpretaci závěrů. Bylo by vhodné zacílit analýzu adresněji k limitům a východiskům následně formulovaného konceptu zástavby. Vzhledem k obecnému zadání projektu by bylo žádoucí koncipovat analýzu i jako podklad pro formulaci stavebního programu, charakteru objektů a s tím souvisejícího využití poloveřejných a veřejných prostranství. Mělo by být například jasné, zda je možné či proč je nutné zrušit sjezd z okružní křižovatky a jaké to má důsledky pro fungování nové zástavby. Na několika místech se v projektu pracuje s univerzálními kategoriemi „funkce“ a „zeleň“, bez zřetelné typologické specifikace. V centru města se z podstaty předpokládá polyfunkční využití území. U tématu zeleně nepovažuji v urbanistickém měřítku za nejpodstatnější druhovou skladbu, ale její význam v rámci řešeného celku. Detailněji si autorka naopak všímá překvapivých pěších prostupů a vedení koryta řeky napříč bloky. Nevyhodnocuje genezi těchto prvků, ale citlivě je přejímá pro koncept svého návrhu.

Urbanistické řešení

Urbanistický návrh není předmětem diplomové práce. Stanovuje však základní principy a prostorovou regulaci, která řešení vybraného bloku zásadně předurčila. To se týká především vymezení bloku přes koryto řeky a stanovení uliční čáry na jejím pravém břehu. Dohromady s navrženým navazujícím uličním profilem si nový blok nárokuje část svahu se stávající výstavbou činžovních vil. Takové řešení by znamenalo lokální posunutí a zvýšení

opěrné stěny. Ideu živého městského veřejného prostranství oslabuje v tomto místě i urbanistický návrh navazující zástavby v Luční ulici, který rezignuje na vytvoření aktivního parteru na protější straně ulice řešeného bloku. U stanovených uličních čar je překvapivým a dráždivým momentem jejich nerovnoběžnost s existujícími liniemi a v ulici 5. května dokonce překročení dané uliční čáry při stávajícím chodníku a cyklostezce. Přesto, že je chodník a cyklostezka v analytické části identifikována.

Architektonický návrh

V úvodu prezentace vlastní diplomové práce (návrhu vybraného bloku) by bylo vhodné podrobněji představit, kromě urbanistických východisek, také samotný stavební záměr. Idea kombinace komerčních a veřejných funkcí, bydlení a domova důchodců s pečovatelskou službou je přesvědčivá a může být vhodným impulsem pro regeneraci celé lokality. Zároveň však představuje specifické provozní požadavky a vazby. Bylo by přínosné uvést celý projekt rozvahou o charakteru prostředí pro poslední fázi života i typu obyvatele bytové části domu a jejich soužití. Pomohlo by to lépe porozumět zvolené typologii a absenci větších bytů či úložných prostor. Pokud ovšem není i bytová část pouze pro seniory, což z dokumentace nevyplývá.

Silným tématem bloku je jeho rozdělení do dvou domů a protékající řeka Nisa. Řešení je parafrází charakteristického urbanistického prvku, zmíněného v úvodní analýze.

Bezprostřední kontakt domu s řekou má svou poetiku. Zároveň se však od dob výstavby citovaných bloků proměnil náš vztah k vodě a je otázkou, zda by téma řeky ve vnitrobloku nemohlo nabídnout pro pobytové kvality více než jen vodu v hlubokém korytě.

Návrh pěší promenády připojené k toku řeky je srozumitelný a měl by být postupně doplňován ve všech navazujících částech řeky, což má přirozeně řadu prostorových a majetkoprávních bariér. Projekt se však kontinuitou stezky a vazbami přes příčné ulice příliš nezabývá a je proto otázkou, kdo a kam tudy chodí.

Vnitroblok je navržený jako veřejný prostor. Z hlediska správy území, pocitu obyvatel i jejich případné kontroly v horších zdravotních případech bych považoval za vhodnější přemýšlet o vnitrobloku jako o soukromém prostoru sousedské komunity.

Současná úroveň terénu pozemku je přibližně jedno podlaží pod úrovní okolních komunikací. S tím návrh překvapivě nepracuje ani v rámci parkingu (je umístěn jen pod jedním křídlem objektu) ani v rámci polohy vnitrobloku vůči řece.

Výškově jsou hmoty bloku vyvozeny z okolní zástavby a v některých předložených výkresech pohledů se jeví přesvědčivě. Ve vztahu k činžovním vilám v ulici Luční je však šestipodlažní hmota poměrně dramatickou proměnou jejich obytných kvalit.

Architektonický výraz domu je přiměřený a kultivovaný. Objekt používá decentní tvarosloví a jednoduché kompoziční akcenty: parter, římsa, nároží. Téma nároží je nejvýraznější. První dojem evokuje vystrčené šuplíčky a otevírá otázku proč není masivní prvek nárožního balkónu připojen k hmotě domu plynuleji. Princip ostrého rohu, měkkého masivním zábradlím balkónu se jeví nejpřesvědčivější u vyššího objektu. Je to dané jinou geometrií. U nižšího objektu se radius balkónu i jeho excentrické osazení dostává do konfliktu s ostrým nárožím hmoty. Srozumitelnost a integritu výrazu domu nejvíce narušuje nejasná logika použití těchto kompozičních prvků v rámci celé hmoty. Pokud si blok vytvořil ostrá nároží, aby rozehrál napínavou skulpturální hru s měkkým balkónem, pak vybočuje z tohoto principu na nárožích při ulici 5. května. Pokud s měkkým balkónem pracuje kvůli vyjasnění vztahu obdélných polobalkónků a oblouku hlavní hmoty, odkrývá tento vztah na nejexponovanějším nároží domu. Pokud je měkký balkón myšlen jako tradiční akcent nároží, dělá návrh z pěší zkratky vnitroblokem novou ulici.

Závěr a hodnocení

Přes zmíněné výhrady považuji diplomovou práci Elišky Markové za podnětný příspěvek do diskuze nad využitím tohoto území mého města a rád bych ji za to poděkoval. Diplomová práce nepochybně splňuje cíle zadání. Po obsahové stránce předkládá plnohodnotný architektonický názor, formulovaný adekvátními prostředky, čímž splňuje požadavky na udělení akademického titulu. Vzhledem k celkové kvalitě zpracování věřím, že na výše zmíněné kritické komentáře autorka konstruktivně zareaguje ať už v rámci obhajoby své práce či v rámci své následné praxe.

Práci doporučuji k přijetí a v klasifikační stupnici A až F navrhuji hodnocení mezi A a B.

V Jablonci nad Nisou, dne 10. 09. 2020

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jakub Chuchlík', written in a cursive style.

MgA. Jakub Chuchlík